

Meghurcolt zsidók és holokauszt túlélők, akik a kommunistákat szolgálták

PRIVACSEK ANDRÁS

2025.05.05. 20:02

A Holokauszt Múzeum és a Nemzeti Emlékezet Bizottsága telt ház előtt rendezte meg a „Mi történt velük? Ellenállók, embermentők sorsa 1945 után” című workshopot. A rendezvényen történészek világították meg, hogy mi történt a magyar zsidósággal a második világháborút követően.

Földváryné Kiss Réka, a Nemzeti Emlékezet Bizottságának (NEB) elnöke nyitóbeszédében kitért arra, hogy 1945 januárja után több ezer holokauszt túlélő került szovjet hadifogságba, míg a kommunista diktatúrában antiszemita megnyilvánulásoknak volt kitéve a magyar zsidóság.

„Ha valaki a második világháború idején küzdött a független és demokratikus Magyarországért, esetleg segítette üldözött honfitársait, a Rákosi-korszak éveiben meghurcolták és zaklatták” - mondta a NEB elnöke.

200 ezer zsidó tért haza

Grósz Andor, a Holocaust Közalapítvány elnöke azt emelte ki, hogy 1945 után rendkívül nehéz volt a túlélő zsidók helyzete, mivel rengeteg rokont, támogatót elveszítettek, ahogy a vagyonbiztonságukat is, sok esetben nem volt hová visszatérniük, így teljesen új életet kellett kezdeniük.

Ezt követően Stark Tamás, a Történettudományi Intézet történésze arról beszélt, hogy 1945 nyarától a túlélő magyar zsidók kezdtek hazatérni.

„Becslések szerint mintegy 200-220 ezer zsidó élte túl a vészorszakot, míg a környező országokban 60-70 ezer. A zsidóság átlagéletkora azonban magas volt, így ezek a számok nem tudtak igazán nőni, ráadásul 1946 és 1949 között mintegy 30-40 ezer zsidó kivándorolt külföldre, a legtöbben Izraelbe, de sokan mentek az Egyesült Államokba, Kanadába és Argentínába is.

Lénárt András, a Holokauszt Múzeum történésze elmondta, hogy sok zsidó a kommunista rendszert szolgáltatta 1945 után, ennek kapcsán példával is szolgált.

„Eörsi Gyulának magas pozíciói voltak a szocialista rendszerben, tulajdonképpen besorolt a pártállam működésébe. Volt jogtudós, majd egyetemi tanár lett, a Rákosi-diktatúra, aztán a Kádár-rendszer polgári jogának egyik alakítója. Testvére, Eörsi István, fia pedig Eörsi Mátyás, aki országgyűlési képviselőként ismerhettünk, az SZDSZ-ben politizált.”

Lénárt András Aczél Györgyöt is megemlítette, aki szintén zsidó gyökerekkel rendelkezett, majd az 1950-es évektől több miniszter munkáját segítette, később pedig a Kádár-rendszer legfőbb kultúrpolitikusaként ismerték. Aczélról elhangzott az is, hogy „fű alatt” tartotta a zsidókérdést, nem szívesen beszélt a származásáról, nem akart vitákba keveredni emiatt.

Eladta a lelkét az ördögnek

A kerekasztalbeszélgetés utolsó részében a cionisták sorsáról volt szó. Ezzel kapcsolatban Olosz Levente, a Holokauszt Múzeum történésze elmondta, hogy sokáig a fegyveres ellenállást nevezték cionista ellenállásnak, de az 1970-es években ez megváltozott.

„Ekkor már olyan tevékenységeket is elfogadtak zsidó vagy cionista ellenállás címszó alatt, amelyek a zsidó élet megmentésére, a zsidó becsület fenntartására szolgáltak, például az ételcsempészések a gettókba, bunkerek készítése, tisztségviselők megvesztegetése.”

Olosz Levente szerint a cionista mozgalom egyik jeles magyar képviselője Kasztner Rezső volt, aki a német megszállás után a náciak és a cionisták között folyó tárgyalásokat vezette, és több ezer zsidót tudott megmenteni.

Kasztner a háború után Izraelben telepedett le, de azzal vádolták, hogy náci kollaboráns volt, mivel jó viszonyt ápolt több magas rangú német tiszttel. A per sokáig elhúzódott, a bíró szerint Kasztner eladta a lelkét az ördögnek. Később ugyan felmentették, de akkor már halott volt, mivel 1957-ben meggyilkolták.

Meghurcolt zsidók és holokauszt túlélők, akik a kommunistákat szolgálták